

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ

ΑΠΡΙΛΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ

Η ιστορία του έθιμου της Πρωταπριλιάτικης ψευτιάς.—Απριλιάτικες παροιμίες.—Αντώνιος και Κλεοπάτρα. Φάρσες πρωταπριλιάτικες.

Πόσο όραμα είχε η ζωή στα τέλη του Απριλιού και τις αρχές του Μάη! Τουρκουάτος Τάσσοσ

Ο Απριλιός είναι ο μήν ο πλέον εξυμνηθείς και ο πλέον κακο-λογηθείς.

Κατά τὸ Ρωμαϊκὸν ἡμερολόγιον τοῦ Ρωμύλου, ὅτε τὸ ἔτος ἀπε-τελείτο ἀπὸ δέκα μηνῶν, ὁ Ἀπριλιός ἦτο μετὰ τὸν Μάρτιον ὁ δευ-τερος μὴν τοῦ ἔτους. Ὁ Νομῆος ὁ Πομπήλιος ὅμως, προσέθεσας δύο μηνῶν εἰς τὸ ἡμερολόγιον τῶν Ρωμαίων, τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, κατέστησε τὸν Ἀπριλιον τέταρτον μῆνα τοῦ ἔτους.

Ο Απριλιός είναι ὁ ἄγγελος τοῦ ἔαρος καὶ ἡ ἀγὴ τοῦ θέρους. Ἐπαναφέρει τὸ κνωπὸν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ στέφει τὴν Γῆν με ῥόδα καὶ ἀνήθη!...

Ο Απριλιός παρὰ Ρωμαίους ἦτο μὴν ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἀ-φροδίτην, τὴν θεὰν καὶ προστατίδα τοῦ ἔρωτος.

Οἱ Ἀρχαίοι Ἕλληνες ὀνόμαζαν τὸν Ἀπριλιον Ἀνθεστηριώνα. Πόθεν ὅμως παρήχθη τὸ ὄνομα Ἀπριλιός; Οἱ γλωσσολόγοι διίστανται σχετικῶς καὶ καθέννας τῶν ὑποστηρίζει καὶ μίαν γνώμην.

Μερικοὶ παραδέχονται ὅτι τὸ «Ἀπριλιός» πα-ρήχθη ἐκ τοῦ λατινικοῦ ὀνόματος «ἀπριρίε» τοῦ ὁποῖον σημαίνει «ἀνοιγίω» ἐξ οὗ καὶ ἀνοιξίς.

Ὡς γνωστὸν ἡ Πρωταπριλιά εἶνε ἡμέρα ψευ-δολογίας.

Τὸ ἔθιμον αὐτὸ εἶναι ἀρχαῖον, ἀπαντάται δὲ ἐν χρήσει πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστι-ανισμοῦ.

Οἱ Ἰνδοὶ ἐορταίζουν κατὰ τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς τοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸν Ἀπριλιον, παροιμαίαν ἐορτὴν «Χουλί» καλομένην,

Ἐπίσης οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἕλληνες εἶχαν παροιμαίαν ἐορτὴν καλομένην «ἀποδόρασκίδα».

Ο Ἕλληνας λαὸς ἔχει καὶ περὶ τοῦ μηνὸς αὐτοῦ ἀρκετὰς παροιμίας:

- * Ἀπριλιός κ' ἂν χιονίσθι καλοκαίρι θά μωρίθι
- Στὸν ἀμαρτωλὸν τὴν χώρα τὸ Μαγιάπριλο χιονίζει.
- * Ἀν βοῆξῃ Ἀπριλιός δύο νερά κ' ὁ Μάης ἄλλο ἓνα, Χαρά σ' ἐκείνου τὸ γεωργὸ πῶζει πολλὰ σαφριμένα.
- * Ἀν βοῆξῃ ὁ Μάρτης δύο νερά, κ' Ἀπριλιός ἄλλο ἓνα, Νά ἰδῆς σταφύλια σάν ραϊδιὰ καὶ πητταις σάν ἀλώνια.
- * Ἀν βοῆξῃ ὁ Ἀπριλιός δύο νερά κ' ὁ Μάης πέντε δέκα νά ἰδῆς τὸ κοντοκρίθιανο πῶς στριβεὶ τὸ μωσταίσι. Νά ἰδῆς καὶ ταῖς ἀρχόντισσαις πῶς ψιλοκροσαρίζουν πῶς ἰδῆς καὶ τὴ φτωχολογιά πῶς ψιλοκοκοναίει.

Τὸ μηνιαῖον ὄφροσκοπιὸν ἀναφέρει τὰ ἐξῆς διὰ τοὺς γεννωμένους, ἀνδρας καὶ γυναίκας, τὸν Ἀπριλιον:

Ἦν ἔπο το ζῶδιον τοῦτο γεννηθῆσσι γυνή, ἔσται εὐδαῖς ἀλλὰ χαρακτή-ρος τὸληροῦ, παρφοῦρο, καὶ ὀμνητικοῦ. Ἐστῆς τὸ λαμβάνον τοιαύτην συ-

ἀπὸ τὸ χωριὸ κ' ἀνέβηκα σὲ ἓνα ψῆλωμα ἀπάνω!... Αὐτοὶ στα-θῆκαν ἐντρομοὶ ἐμπρός, προηγουμένου τοῦ παπᾶ, πρὸ κρητύου ἓνα ροδοψημένο μπουτί. Ἦταν Βουλγαροχώρι, φανατικὸ Βουλγαρο-χωρὶ τὸ χωριὸ, καὶ δὲν ἤθελαν σὰτ μάτια τους νά μᾶς εἰδοῦνε!... Ἄμα εἶδαν ὅμως πῶς ἓνας στρατιώτην παρ' ὀλίγω νά τούς χαλά-σῃ τὸ χωριὸ, κ' ἄκουσαν πῶς ἔρχεται κ' ἓνας λόχος ἀπὸ τέτοιουσι πῶς καὶ χερτόρους, δπου θὰ τὸ ξεθμελιώσουν, βγῆκαν προσφέ-ροντας ὅτι μπορούσε ὁ καθέννας!...

Τοὺς ἔβαλλα νά μοῦ τὰ ἀραδιάσουνε ἐμπρός καὶ νά σταθοῦνε ὀρθοὶ σὲ μιά ἀπόστασι μεγάλη. Ἐγένεμα μωροστὶ τους καὶ πάλι τὸ τουφεκί μου καὶ ἔκανα νά ἀστροποβολᾷ ἡ λόχη. Μποροῦσε νά χορτάσῃ μου διλογία ἀπ' αὐτὰ, μὰ ἐφαγα ὅσο θ' ἔτρωγ' ἓνας λόχος. Στὸ τέλος πίνοντας μωὴ ὀδιὰ ξυνογάλο, τοὺς εἶπα εἰς ὕψαινα.

- Χριστὸς Ἀνέστη, μωρὸ σέξ.
- Χριστὸς Βοσκήρξ ἀπήνητησεν, ὁ παπάς καὶ φώναξαν ἐν χορῷ οἱ ἄλλοι!
- Τὸν κακό σας τὸν καιρὸ. Δὲν Βοσκήρξ ὁ Χριστὸς ἀλλὰ Ἀνέστη!...

Σταμ. Σταμ.

ζουον. Τὸ μόνον ἀξιόμειπτον ἐλάττωμα αὐτῆς ἔσται ἡ ποὺς τὸ χλωαῖζον ἀνάθεκτος αὐτῆς κλίσις, ἐλάττωμα τὸ ὁποῖον πολλοὶσι δέκα θέσει εἰς δυσφο-ρον θέαν τὸν στυγον της.

Περὶ τῆς ιστορίας καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔθιμου τῆς Πρωταπριλιά-τικῆς ψευδολογίας ὑπάρχουν πολλαὶ παραδόσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ιστορικᾶ.

Στὴν Γαλλία—ὑποστηρίζουν μερικοὶ—ὅτι, τὸ ἔθιμον αὐτὸ χρονο-λογεῖται ἀπὸ τοῦ 1564 ὅτε Κάρολος ὁ Θ' μετέθεσε τὴν Πρωτοχο-ρονία ἀπὸ τῆς 1 Ἀπριλίου εἰς τὴν 1 Ἰανουαρίου. Τότε ἔπαυσαν νά στέλλουν ποστοχρονιάτικα δῶρα τὴν 1 Ἀπριλίου, καὶ πολλοὶ διεσεδέ-δισαν στέλλοντας ψευτικά τοιαῦτα ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τότε λοιπὸν καθιερώθη ἡ Πρωταπριλιάτικὴ φάρσα.

Ἐπίσης μερικοὶ καταφέρνουν εἰς αὐτὸν τὸν Πλούταρχον γιὰ νὰ εἶδον τὴν ἀρχὴν τοῦ πρωταπριλιάτικοῦ ἔθιμου.

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἀντώνιος ἤθελε νά δεξῆν στὴν Κλεοπάτρα, ὅτε ἐγγώριζε νά ψαρευῆ θαυμασία. Πράγματι δὲ καθήμενὸς ἐπετύχαινε ἔκτακτο φάρμακον. Ἡ Κλεοπάτρα ἦταν κατενθου-σιασμένη μετὰ τὴν ἐπιτηδεωτήτά του.

Ἐπὶ τέλους ὅμως ἐμαθε, ὅτι ὁ Ἀν-τώνιος ἐπλήθυνε δούτας οἱ ὁποῖοι ἐβα-ζαν ψάρια στ' ἀγκύστει του. Τότε ἡ Κλεοπάτρα ἐδωροδόκησε τοὺς δούτας καὶ μὰ ἡμέρα ὁ Ἀντώνιος ἐβγαλε ἓνα θαυμασιὸν ψάρι... παστό!

—Ἔσαι ὁ ἐπιτηδεωτέρος ψαρεύς τῆς ὑψηλίου, τοῦ εἶπε ἡ Κλεοπάτρα. Πιάνεις ψάρι ἐτοῦμα γιὰ φάρμακον!...

Ὁ Πλούταρχος ὅμως ὁ ὁποῖος ἀναφέρει αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτο δὲν λέγει ἂν ἔγινε τὴν 1 Ἀπριλίου. Τὶ κοίμα!...

Ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν τῶν ἀστειῶν τῆς Πρωταπριλιάς σὰς ὀναφέ-ρωμεν τὰ ἐξῆς δύο:

Τὴν 31 Μαρτίου 1846, μιά ἀγγλικὴ ἐφημερὶς ἀνήγγειλεν ὅτι, τὴν ἐπομένην θὰ γίνετο στὸν περὶβόλο τῆς Γεωργικῆς Ἐταιρίας τοῦ Ἰσλιχτον μεγάλης ἐκθεσῆς Γαϊδάγων! Τὴν ἐπομένην πολλοὶ ἐσπευσαν νά ἐπισκεφθῶν τὴν ἐκθεσὴν καὶ τὴν ἐπαύαν.

Μιά ἄλλη Πρωταπριλιάτικὴ φάρσα ἔμεινε περιώνυμος. Ὁ Ἐκλέ-κτωρ τῆς Κολωνίας ἀνγγεῖλεν ὅτι θὰ ἐκηρύττει τὴν 1 Ἀπριλίου τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ πλῆθος συνέρρευσε διὰ ν' ἀκούσῃ τὸν ἐκλέκτωρα ὡς ἐκκοιρῆκα.

Πράγματι ὁ ἐκλέκτωρ τὴν ὀριμένην ὥραν ἐφθασεν εἰς τὴν ἐκ-κλησίαν, ἀνήλθεν εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐχαίρησε τὸ πλῆθος καὶ με βροντώδῃ φωνῇ ἀνεφώνησε: «—Πρωταπριλιά!...»

Καὶ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν ἔμεινε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

Ὁ συλλέκτης

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Τὰ ἔντομα δὲν ἀγαποῦν οὔτε τὸ ἄλατι, οὔτε τὴ στήψι. Μιά μ-ζοκὰ ποσότης ἀπὸ αὐτὰ θανατηφόρη ἐπάνω εἰς τὰ ταπέτα σας, τὰ ἀπομακρύνει ἀκατασχέτως.

Ἄν θέλατε νά διατηρήσετε τὰ χρώματα τῶν τραπεζομάντυλων καὶ πεταστῶν σας ζωηρὰ, ρίξτε στὸ νερὸ μετὰ τὸ ὁποῖον τὰ πλένετε ἓνα ποτηρὶ ζεῖδι. Σιδερωστέ τα ὑστερα ἐνῶ εἶναι ἀκόμη ὑγρὰ καὶ θὰ τὰ ἔχετε πάντοτε σάν καινούργια.

Μὴν πλένετε ποτὲ τὰς πολυτελεῖς κουρτίνες σας ἢ ἄλλα ὑφέ-ματα ἀπὸ μουσελίνα με θερμὸ νερὸ. Ἐτοιμάστε σαπουνάδα, με ζεστὸ νερὸ καὶ ὅταν κρῖνασιν περὶ τὸ νερὸ τότε κάμειτε τὴν πλύσι. Ἄν οἱ μουσελίνας εἶναι κρῖνατες προσθέσατε εἰς τὴν σαπουνάδα λίγο ζεῖδι καὶ ἂν εἶναι χρωματῶς ἄλλῃ ἢ τριανταφυλλὶ ὀλίγην ἄμμωνιαν.

Χάρητες ταπετασίαις ἢ ἄλλα χαρτιά κολημημένα στους τοίχους ἀπὸ πολὺν χρόνον, τὰ βγάξτε μετὰ τὴν μεγαλύτεραν εὐκολίαν ἂν βίλατε ἐπ' αὐτῶν ἓνα πολὺ βρεμενον πανὶ καὶ περάσατε ἀπὸ ἐπάνω ἓνα ζεστὸ σιδερωμά. Τὸ χαρτί θὰ ξεκολληθῆ μόνο του. Στὸ νερὸ ποῦ θὰ μουσκεῖτε τὸ πανί, προσθέσατε λίγη ποσάσι.

Ὅταν φτάνετε κουλουράκια μὰ γάλα ρίξτε στὸ γάλα ἓνα κουτα-λάκι τοῦ γλυκοῦ ζεῖδι. Τὰ κουλουράκια θὰ γίνουν πολὺ ἀφράτα κ' ἔτσι μπορεῖτε νὰ ρίξετε καὶ λιγώτερα ἀγὰ.